

как креативность, мобильность и способность правильного отбора и оценки материалов СМИ, положительно влияя на формирование квалифицированного специалиста широкого профиля.

ЖУРНАЛИСТИК БІЛІМ БЕРУДЕГІ СТУДЕНТТІК ТЕЛЕРАДИОКЕШЕН ТӘЖІРИБЕСІ

Д.М. МҰХАМЕДЖАНОВ

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Телерадиокешенінің директоры,
журналистика факультетінің аға оқытушысы
dauryatm@gmail.com

Жылдар бедерінде қазақ тележурналистикасы кемелденіп, тақырыптық ауқымы ұлғайып, көркемдік құрал-тәсілдері толыға түсіп, пішіндік-жанрлық, түр-құрылымы мен бейнелеу мүмкіндіктері молығып келе жатқаны ақиқат.

Телевизиялық журналистика – арнайы техникалық құралдар арқылы бейнелік ақпарат таратудың шығармашылық жүйесі, бұқаралық ақпарат құралдарының негізгі бір саласы, жаңалықтар мен оқиғаларды көрерменге жеткізіп, қоғамдық пікірді қалыптастыратын көркем публицистикалық қызмет түрі. Сондай-ақ, шешендік өнердің бір тармағы, журналистердің шығармашылық әдіс-тәсілдері мен шеберлік қырларын жүйелейтін білім мен ғылым саласы.

Тележурналистика бейнелік бағдарламалар арқылы қоғамның көкейтесті мәселелерін қозғап, сан-салалы мағлұмат береді, алуан түрлі пікірлерді, көзқарастарды таратады. Сол арқылы ортақ пікірге келуге, түйіткілдерді шешуге жұмылдырылады. Сондай-ақ, ол қоғамдық санаға ықпал етеді, аудиторияның тәрбиелік, танымдық және тағылымдық, ойын сауықтық сұраныстарын қанағаттандырады. Тележурналистика әлеуметтік сипаты басым, әртүрлі топтар арасында дәнекер және қоғамның жаңаруына, сапалық өзгеруі мүддесіне қызмет етеді. Қазақ тележурналистикасы өткен ғасырдың 50 жылдардың соңы мен 60 жылдардың басында қалыптасты және өзіндік өрнегімен, ұлттық нақышымен, шығармашылық қырларымен ерекшеленіп келеді. Тележурналистиканың бірінші табиғи қасиеті – бейнелілігі, болмысты терең суреттеп, көз алдына келтіруі, соған қарай бейнеақпаратқа деген сенім өте жоғары. Екінші қасиеті – жеделділігі. Соңғы жылдары ақпараттық технологиялардың жетілуіне орай тікелей эфирде ақпарат тарату, интерактивті пікір таластыру, ойын-сауық ұйымдастыру кең қолданысқа енуде. Телеақпараттың тағы бір қасиеті көрерменіне психологиялық әсері немесе эмоционалдығы, адамның қиялы мен сезіміне әсеріне күштілігі [2, 81].

Қазақ телевизиясының қазіргі жұмыс істеу позициясы бірізділікке түскен. Осыдан он жыл бұрынғы технологиялық, кадрлық, кәсібилік әлеуеттерін салыстырғанда онжылдықтың ішінде телевизиядағы елеулі өзгерістерді байқаймыз. Тіпті, университеттерде журналистика мамандығында оқитын студенттер студенттік телеарналарда тәжірибеден өтіп, үлкен арналарға дайын маман болып барады.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Телерадиокешеніне қарасты М.Барманқұлов атындағы Телестудия да осы бағытта жас журналистерді дайындайтын киелі орын. Мұнда студенттер эфирге ақпаратты беру тәсілдерінің, журналистика жанрларының телевизияда көрініс табуында алғашқы куәгері бола алады. Яғни заман талабына сай жаңа, түрленген бағдарламалар мен кәсіби телехабарлардың эфирге қалай дайындалып, қанша кезеңнен өтетінін өз көздерімен көріп, өздері соны жүзеге асыруға атсалысуда. Ақпараттық технологияларды меңгерген жастар аудиторияның сұранысына қарай таңдау жасай білуді де меңгеруде.

2000 жылдардың басында қазақ телеарналарындағы ақпараттық бағдарламалар тек баяндау түрінде жаңалықтарда қатып қалған қағидамен жұмыс істеген болса, қазір әрбір арнада тележурналистиканың түрлі функциясына жауап беретін бағдарламалар легі артқан. Онлайн қызметі іске қосылған.

«Әл-Фараби» телеарнасында ақпараттық-сараптамалық бағдарламалардың бет-бейнесі қалыптасып, университет әлеуетін көрсететін жағдайға жетті («ҚазҰУ жаңалықтары», «Новости КазНУ», «KazNU news»). Мұндағы ақпараттық бағдарламалардың кәсіби әлеуетінің артқаны ақпараттық бағдарламалараға сараптамалық, талдамалық сөздерінің қосарлануы. Яғни, ақпараттық жанр мен талдамалы жанрдың бірігуі арқылы ақпараттық-сараптамалық бағдарламалардың жаңа кезеңін қалыптастыруда («Әлемдік БАҚ-қа шолу»).

Анализ, синтез – философияда анализ – адамның практикалық және теориялық іс-әрекеттерінде күрделі объектілерді талдау, құрымды бөліктерге жіктеп ажырату. Синтез – сол талданған бөліктерді жинақтап қосу арқылы белгілі бір объектіні, затты құрастыру. Аналитика және синтез процестері біріне-бірі қарама-қарсы бағытта жүреді. Аналитика тұтастықтан бөліктерге, құрамнан элементтерге